

N:o 3.

Ank. till Riksd. kansli den 22 febr. 1890, kl. 2 e. m.

Andra Kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utsträckning af fribrefsrätten.

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion, n:o 17, har herr *Jöns Bengtsson* i Gullåkra föreslagit, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att den fribrefsrätt genom användande af tjänstefrimärken i och för tjänst eller uppdrag, som tillkommer statens embets- och tjänstemän jemte en del korporationer och enskilde, äfven måtte tillerkännas samtliga kommunernas i riket varande funktionärer och förtroendemän för den skriftvexling, de i kommunens ärende föra med statens myndigheter, dess verk och inrättningar samt tjänstemän.

Till stöd för detta förslag har motionären anført, att, ehuru enligt kongl. förordningen den 5 december 1873 jemte Kongl. Maj:ts bref och skrivelser samt generalpoststyrelsens kungörelser under senare åren fribrefsrätt tillförsäkrats icke allenast alla slags embets- och tjänstemän inom riket, utan äfven en del korporationer och enskilde för den skriftvextling, som deras tjänst eller uppdrag påkallade, funnes dock en klass af samhällets förtroendemän, nemligen de enskilda kommunernas, hvilka icke hade denna fribrefsrätt sig tillerkänd, oaktadt de, till följd af den befattning de innehafva, nödgades inlåta sig uti en ganska stor brevexling i en mångfald ärenden, som mera berörde statens angelägenheter än kommunernas egna; att omfånget af de förrättningar, som numera ansåges åligga en kommunens förtroendeman, såsom ordföranden i kommunalnämnden, fattigvårds-

styrelsen och helsovårdsnämnden m. m., på senare åren betydligt ökats, sedan regeringen år efter år ålagt dem inkomma med statistiska uppgifter och utredningar i alla möjliga former, och de utan invändning ställt sig regeringens förståndigande till efterrättelse, ehuru uppsättandet af dylika uppgifter måste ådraga dem ett särdeles vidlyftigt och tidsödande arbete, som mången gång på ett ganska störande sätt kunde ingripa i deras öfriga sysselsättningar, i synnerhet om kommunen vore mycket folkrik och redogörelsen alltså växte ut till en ansenlig vidd, samt att det således alls icke borde vara egnadt att väcka förvåning, om dessa personer, hvilka i allmänhet icke torde hafva sin tid mindre upptagen än andre, icke med särdeles blida ögon betraktade sådana åligganden, helst då uppsättandet af dessa uppgifter, utom det arbete, som derpå måste nedläggas, äfven vore förenadt med direkta kostnader.

En med förevarande likartad motion väcktes i Andra Kammaren redan vid 1884 års riksdag af herr Carl Persson, hvilken i sin motion på anförda skäl hemställde, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t begära, att den fribrefsrätt genom användande af tjenstefrimärke i och för tjänst eller uppdrag, som tillkomme statens embets- och tjänstemän, äfven måtte tillerkännas kommunalstämmornas och kommunalnämndernas ordförande.

Uti det utlåtande, som med anledning af denna motion då afgafs af Andra Kammarens första tillfälliga utskott, anförde utskottet, att detsamma icke kunde dela motionärens åsigt, att rättvisa och billighet nödvändigt fordrade, att godtgörelse för ordföranden i kommunalstämma och kommunalnämnd postbefordringsafgifter för brevexling rörande kommunens angelägenheter skulle beredas dem af allmänna medel ensamt af det skäl, att staten tillförsäkrade sina egna tjänstemän denna rättighet; att de i kongl. förordningen den 5 december 1873 angifna bestämmelser för bestyrkande af åtgången af tjenstefrimärken icke egde tillämpning på kommunala tjänstemän, samt slutligen att något tvifvel icke torde förefinnas derom, att icke det nuvarande förfaringssättet, att hvarje kommun sjelf vidkännes kostnaderna för sina förtroendemäns brevexling i kommunens ärenden, vore med rättvisa och billighet mera öfverensstämmande än den af motionären åsyftade utbetalningen af allmänna medel, hvilken utbetalning skulle träffa, om också indirekt,

samtliga kommuner lika i förhållande till deras skatteförmåga, oafsedt brevexlingens större eller mindre omfattning; och hemställde utskottet i följd häraf, att motionen icke måtte vinna Riksdagens bifall.

Denna hemställan blef utan votering af kammaren godkänd.

Utskottet medgifver visserligen, att det bestyr med statistiska uppgifter och utredningar af hvarjehanda slag, hvilket de kommunala myndigheterna hafva sig ålagdt, under de senare åren ej obetydligt ökats och äfven understundom för dem må vara ganska betungande, men kan deremot ej finna, att någon lindring härutinnan skulle vinnas derigenom, att, såsom motionären föreslagit, fribrefsrätten utsträcktes till kommunernas förtroendemän. De medel för postporto, som af desse utbetalas för skriftvexling i kommunala ärenden med statens myndigheter, dess verk och inrättningar samt tjänstemän, lära, enligt de af utskottet vunna upplysningar, åtminstone hvad beträffar landtkommunerna, hvilka motionen närmast synes afse, i allmänhet uppgå endast till ett högst obetydligt belopp. I dessa kommuner är det ordföranden i kommunalnämnden, hvilken i de flesta fall är ordförande jemväl i helsovårdsnämnden och fattigvårdsstyrelsen, der särskildt sådan förefinnes, som i detta hänseende har den största utgiften; men till denne förtroendemän åligger det kommunalstämman, enligt stadgandet i 51 § i kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862, att, förutom ersättning för skrifmaterialier m. m. anslå godtgörelse äfven för postporto, vid hvilket förhållande, derest den nu ifrågasatta fribrefsrätten infördes, de respektive kommunerna måste anses fullt berättigade att nedsätta det ordföranden i kommunalnämnden för sådant ändamål tillerkända anslag med ett deremot svarande belopp; och skulle detta väl ock i de flesta fall inträffa. Den af motionären påräknade förmånen kommer sålunda ej de kommunala förtroendemännen, utan kommunerna sjelfva till godo; men om på detta sätt landets alla kommuner bereddades den lättnad motionen åsyftar, skulle detta gifvetvis medföra en minskning i statsverkets inkomster, hvilken under en eller annan form af utgift komme att på de skattskyldige återfalla.

Då emellertid utskottet för sin del ej finner det vara obilligt, att kommunerna sjelfve vidkännas den kostnad för postporto, som af skriftvexling i deras ärenden föranledes; då denna kostnad, i följd af det ringa belopp, hvartill densamma i allmänhet uppgår, ej kan anses i någon mån

betungande, samt då slutligen härtill kommer, att den afsedda fördelen af fribrefsrättens utsträckning, på sätt motionären föreslagit, med all säkerhet i många kommuner ej ens torde motsvara det besvär, som derigenom skulle vederbörande förtroendemän ådragas, får utskottet hemställa,

att herr Jöns Bengtssons ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 22 februari 1890.

På utskottets vägnar:

G. THESTRUP.